

Tekke Dergâh Zaviyeler Ve Ribatlar

– EDİP GÜL · 28 Mart 2025

TEKKE DERGÂH ZAVİYELER VE RİBATLARTEKKE DERGÂH ZAVİYELER VE RİBATLAREğitimde en önemli faktörün ailelerin eğitimi olduğu, eğitimin öncelikli meselesinin en önemli unsuru bu. Bu mesele halledilmeden eğitimin en önemli bir ayağı her zaman eksik kalacaktır. Eğitimin üç sacayağından biri bu. Aile, sokak ve okul. Ailenin eğitimi halledilmeden eğitimde hiçbir şey halledilemez.Eğitim için yapılan ve yapılacak bir sürü şeyler dışında yapılması gerekenlerden biri de tekke, zaviye ve dergahların ve ribatların yeniden ihya edilmesidir. Bunun için yapılması gereken ilk şey ise tekke ve zaviyeleri yasaklayan tekke ve zaviyeler kanunun kaldırılması ve müesseselerin ihyasıdır. Toplumumuzu eğiten bir kurum olarak bu müesseselerin yokluğu büyük bir eksiklikdir.Şimdi yapılması gereken bu tarihi yanılığdan vazgeçmektir. Toplum hayatı boyu koruyan ve kollayan, bireyleri hayatı boyu eğiten bu müesseselerin yokluğu bugün iyiden iyiye hissedilmektedir. Alevilik meselesinin de halli burada yatmaktadır. Çünkü Alevilik bir din değil İslam içerisinde bir uygulama, mezhep ve yol demektir. Bu mezhep ve yol giderek aynı mezhep içerisinde bir tarikat halini almış, Bektaşiliğin engin hoş görüşüne sığınarak hayatlarını idame ettirmeye çalışmış, burada mezhep ve tarikat iç içe geçmiştir.Camilerin Sünniliğin merkezi olmasına karşılık cem evleri de Aleviliğin merkezi ve ibadet yeri olmuştur. İşte bu ve benzeri bütün hata ve yanlışların düzeltilmesi için gereken tekke ve zaviyelerin kaldırılmasına dair kanunun kaldırılıp onun yerine bu kurumları istismarcıların elinden kurtaracak, onları bir düzene kavuşturacak hukuk düzeninin sağlanmasıdır. İşin asıl yönü de bu kurumların toplumsal fonksiyonlarının yeniden ikamesidir.Halihazırda bu fonksiyonlarını illegal bir şekilde sürdürmektedir bu kurumlar. Kanun adamlarının ve sistemin de göz yumarak onayladıkları bu durum ile ebet sürdürülemez. Çünkü bu illegalite bu kurumların istismarına ve kirli amaçlar için kullanılmasına yol açmakta ve bu durum bu tür kurumların olumlu işlevlerini olumsuzla çevirmektedir.Bu kurumlar medreseler gibi Osmanlı'nın gerileme ve yıkılma dönemlerinde onunla birlikte tefessüh etmiş kurumlardı. Seyyid Abdülhakim Arvasi'nin

ifadesiyle tekke ve zaviyeler o kanundan önce kendi kendisini kapatmıştı. Arvasi hazretlerinin kastettiği fli kapanma değil olumlu fonksiyonlarını icra edememe halidir ve aynı zamanda olumsuz bir fonksiyon icra ettikleri anlamındadır.Geçmişte meşihat makamı nezaret ediyordu bu kurumlara. Şeyhlerin atanmasını, ehil kişilerin buraları sevk ve idare etmesini sağlıyordu. Ancak meşihat makamının da ehil olmayan ellere geçmesi yüzünden bu kurumlar da ehil olmayan müteşeyyih kişilerin eline geçmiştir. Böylece bu kurumlar ahlaki eğitim veren kurumlar olmak yerine toplumdaki genel bozulmaya ivme katan yerler haline gelmiştir. Yakup Kadri'nin Nur Baba romanını okursak bu kurumlardaki bozulmanın nerelere vardığını fark ederiz.Şimdi ivedilikle yapılması gereken bu işin hukuki yönünün halledilerek bu kurumların sağlam bir yapıya kavuşturulması, ve bu kurumların toplum ve birey hayatındaki hayati rolüne kavuşturulmasıdır. Bu kanuni düzenlemeyle birlikte Diyanetin revize edilmesi ve bu kurumlara yön veren bir fonksiyona kavuşturulması lazımdır.Hatta daha ileri giderek diyebiliriz ki; Diyanet mezhepleri de hesaba katarak yeni bir yapılanmaya gitmeli, Şafii çoğunluğun olduğu yere Hanefi İmam ve müezzin tayin etmek gibi yanlışlara düşmemeli, yalnızca Hanefi mezhebini esas alan bu günkü tek yanlı durumundan kurtarılmalıdır.Yapılması gereken işler çoktur. Her alanda bir revizyona ihtiyaç gösteren devlet yapısı baştan sona ele alınmalı hakim devlet değil hadim devlet düşüncesiyle yeniden yapılanmaya gidilmelidir.Ahmet Kemal